

Tweede Kamer
DER STATEN-GENERAAL

veranderende

Jaarverslag

2009

dienstbaar

organisatie

Jaarverslag 2009

Dienstbaar in een veranderende organisatie

veranderende

Jaarverslag

2009

dienstbaar

organisatie

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Jacqueline E. Biesheuvel-Vermeijden: ‘Het bieden van ondersteuning op een hoog niveau is essentieel’	6
1. Meekijken in de spiegel	10
Draagvlak peilen	12
Aanbevelingen aan de Tweede Kamer	12
De toekomst- en onderzoeksagenda	12
Meer ondersteuning voor Kamerleden	13
Kennis delen met nieuwe Kamerleden	13
Het proces gaat door	13
2. Den Haag, Europa en de wereld	14
Kamerorganisatie in de ‘global village’	16
‘EU-ondersteuning’, een gewaardeerd project	16
Facilitering op maat	17
Het Verdrag van Lissabon	17
Het behandel voorbehoud	17
Subsidiariteitstoets	18
Griffie IB helpt horizon te verbreden	18
Assemblees	19
Peter Branger: ‘Je moet continu scherp blijven’	20
3. Deuren wagenwijd open voor jongeren	24
Het begint met ambitie	26
Kennismaken met de Tweede Kamer	26
Huis voor democratie en rechtsstaat	27
Empie in de Jongerenkamer	27
Succes Derde Kamer blijft groeien	27
‘De Tweede Kamer in 3 minuten’	28
Debattraining voor aanstaande docenten	28

	Henk Bakker: 'Er is geen tijd om op de lauweren te rusten'	30
4.	Het herinneren waard	34
5.	Een kwestie van goed nabuurschap	40
	Als er brand is	42
	Een paar handen extra	42
	Over perspassen en de rode loper	43
	Samen sterk	43
6.	De Tweede Kamer als werkgever	44
	De gesprekscyclus: nog even wennen	46
	Nieuwe arbeidsvoorwaarden	46
	Accent op preventie.	47
	Tweede Kamer is ook leerbedrijf	47
	Diverse reorganisaties	48
	Managementrapportages	50
	Van Aanvraag tot Betalen	50
	Ondernemingsraad: het nieuwe denken	51
	Begroting van de Tweede Kamer	52

Voorwoord

De Tweede Kamer is een organisatie in beweging. De wensen van en eisen aan het parlementaire proces zijn nooit dezelfde als gisteren of een jaar geleden. De ambtelijke dienst beweegt mee met die veranderende wensen en eisen om zo een adequate, neutrale en innovatieve ondersteuning te bieden aan Kamerleden.

In het proces van parlementaire zelfreflectie kijkt de Tweede Kamer in 2009 van buiten naar binnen. Een kritische blik op het eigen handelen, die leidt tot nieuwe mogelijkheden om verrijkt de toekomst in te gaan. Om de mensen in de samenleving meer te betrekken bij het werk in de Tweede Kamer zijn voorlichting en educatie van groot belang. Beide zijn erop gericht het democratische proces zichtbaar te maken. Het is een breed gedragen ambitie van de Tweede Kamer om de (jonge) burgers bij het parlement te betrekken. De ambtelijke dienst heeft als ambitie om het parlementaire proces steeds beter te ondersteunen. Dit jaarverslag beschrijft hoe hij bij die ondersteuning zo flexibel en adequaat mogelijk zijn verantwoordelijkheid over het parlementaire proces in 2009 heeft genomen: dienstbaar in een veranderende organisatie.

Mr. Jacqueline E. Biesheuvel-Vermeijden
Griffier

Interview Jacqueline Biesheuvel-Vermeijden
Griffier

‘Het bieden van ondersteuning op een hoog niveau is essentieel’

‘Het is bijzonder om hier te mogen werken. Ik durf dat te zeggen namens veel medewerkers van de Tweede Kamerorganisatie.’

Griffier Jacqueline Biesheuvel-Vermeijden kijkt met een goed gevoel terug op de werkzaamheden van de ambtelijke ondersteuning in 2009. ‘Er is heel veel werk op onze medewerkers afgekomen. Vanwege de Parlementaire zelfreflectie, de verkiezingen voor het Europees Parlement, het hoge vergadertempo in de Tweede Kamer. In 2009 hebben we de Kamerleden op een hoog niveau zowel facilitaire als inhoudelijke ondersteuning kunnen bieden. Deze kwalitatief hoge ondersteuning blijft ook voor de toekomst essentieel.’

Den Haag ligt dicht bij Brussel

Een belangrijk moment in 2008 was de overkomst van de Griffie Interparlementaire Betrekkingen. Wat is er in 2009 gedaan om de integratie van de Griffie IB in de Diensten Griffier te bevorderen?

‘De medewerkers van de Griffie IB zijn vanaf de eerste dag dat ze hier binnenkwamen nauw gaan samenwerken met de Griffie, met de Diensten Commissieondersteuning, de Dienst Informatievoorziening en met de Dienst Verslag en Redactie. Dat heeft ertoe geleid, dat de Kamerleden die deelnemen aan interparlementaire bijeenkomsten nu een kwalitatief betere ondersteuning krijgen. Zij ontvangen tijdig de dossiers die ze nodig hebben. Ze worden geholpen met het opstellen van amendementen, met het voorbereiden van teksten en met hun streven om resoluties te betrekken bij het werk van de vaste Kamercommissies hier in dit huis. Ik zeg niet dat we er al zijn. Maar er is veel werk verzet. Ik merk aan alle betrokkenen dat men het een vooruitgang vindt.’

Op 4 juni 2009 werden de verkiezingen gehouden voor een nieuw Europees Parlement. Welke impact hebben deze verkiezingen op uw dienst gehad?

‘In 2008 is al gezegd, dat de Tweede Kamer veel eerder en sneller betrokken wil zijn bij de ontwikkeling van nieuw beleid in Brussel, bij het opstellen van Europese wet- en regelgeving. In het verlengde daarvan heeft de commissie EU-zaken in 2009 besloten om de nieuwe Nederlandse leden van het Europees Parlement vanaf het begin goed bekend te maken met de procedures en de werkwijze van de Tweede Kamer. Ze zijn in de Tweede Kamer ook van harte welkom. Een concreet uitvloeisel van dat beleid was de grote bijeenkomst die de commissie voor Europese Zaken en de commissie Europese Samenwerkingsorganisaties (Eerste Kamer) samen in september hebben georganiseerd. Alle leden van beide Kamers en de Europarlementariërs waren daarbij uitgenodigd. Van Nederlandse Europarlementariërs die niet zijn herkozen, is afscheid genomen. Voorafgaand aan deze bijeenkomst is ook een minisymposium gehouden. Het doel ervan was om duidelijk te maken in hoeverre de leden in Den Haag kunnen bouwen aan het beleid dat in Brussel wordt ontwikkeld. Daartoe ondersteunen wij graag de Kamerleden en de Nederlandse Europarlementariërs. Tot nu toe zijn de reacties zeer positief.’

Meer vrouwen in de top van de organisatie

U hebt in 2009 het Charter Talent naar de Top ondertekend, samen met de andere Hoge Colleges van Staat. Daarmee hebt u de intentie geuit om in de Tweede Kamerorganisatie meer vrouwen naar en in de top te krijgen. Wat zijn de vervolgstappen geweest?

‘We hebben een werkgroep ingesteld die zich heeft gebogen over kansen en knelpunten voor vrouwen in onze ambtelijke organisatie. Vlak voor het kerstreces heeft de werkgroep een aantal voorstellen ingediend bij het Managementteam. Daarover zullen wij begin 2010 een besluit nemen.’

U staat als vrouw wel erg eenzaam aan de top van de ambtelijke organisatie. Hoe belangrijk is de ondertekening van het Charter Talent naar de Top voor u?

'Laat ik duidelijk zijn: ik heb mij nog nooit eenzaam gevoeld. Ik heb nog ruim 600 mensen om mij heen. Met de man-vrouwverdeling onder onze medewerkers is niets mis. We doen er ook veel aan om dat zo te houden. Veel van onze medewerkers hebben jonge gezinnen. Medewerkers met zorgtaken willen wij graag alle (wettelijke) mogelijkheden bieden. Er is ook kinderopvang in huis. Veel medewerkers hebben grote deeltijdbanen. Anderen hebben een vierdaagse werkweek van negen uur per dag.

Desondanks hebben wij een specifiek probleem op het niveau van de diensthoofden. Maar drie van de achttien diensthoofden zijn vrouwen. Dat is gewoon veel te weinig. De mogelijkheden die wij onze medewerkers al bieden, leggen naar mijn overtuiging wel een goed fundament onder de voorstellen waarmee de werkgroep is gekomen. Wij hebben toegezegd, dat wij er alles aan doen om in 2011 vijf vrouwelijke diensthoofden te hebben. Er gaat dus echt iets veranderen. U vraagt mij hoe belangrijk ik de ondertekening van het Charter Talent naar de Top vind. Mijn antwoord op uw vraag is: Wij hebben ons eraan gebonden en dat is niet voor niets.

Het Managementteam is ook op andere manieren actief bezig als het gaat om de inzet van bepaalde groepen mensen in onze ambtelijke organisatie. Ik noem een aantal dingen.

De Beveiligingsdienst van de Tweede Kamer is uitgeroepen tot 'Beste Leerbedrijf van Nederland 2008'. Het jaar daarvoor was de Beveiligingsdienst al 'Leerbedrijf van het jaar'.

Het Managementteam gaat hiermee door. Verder heeft het Managementteam besloten om meer Wajongers in dienst te nemen. Hetzelfde geldt voor Wsw'ers en stagiairs. Dat is ook de plicht van de ambtelijke ondersteuning. Als Kamerleden zich extern sterk maken om mensen met een beperking aan het werk te helpen, moeten wij als Kamerorganisatie ook het goede voorbeeld geven.'

Zijn er zaken in 2009 geïnitieerd die in 2010 hun beslag moeten krijgen?

'Als uitvloeisel van het rapport 'Vertrouwen en Zelfvertrouwen' heeft de Tweede Kamer onder meer besloten om ieder jaar drie eigen onderzoeken te laten plaatsvinden. Daartoe moet de onderzoeksagenda worden uitgewerkt die de Tweede Kamer aan het eind van 2009 heeft vastgesteld. Wij zullen de Tweede Kamer daarbij intensief ondersteunen.

Verder komen er veel mooie dingen op de Kamerorganisatie af in 2010. Ik noem onder meer de ontwikkeling van het Huis voor democratie en rechtsstaat, de ontwikkelingen rond het gebruik en beschikbaar stellen van audiovisuele middelen, de doorontwikkeling van Parlis, vernieuwing van de Kamerwebsite, verdere integratie van de Griffie IB in de organisatie. Die dingen gaan volgend jaar verder hun beslag krijgen.'

Hoofdstuk

1

Meekijken in de spiegel

In de spiegel kijken kan vleiend zijn, maar ook confronterend. De Tweede Kamer gaat vlak voor het zomerreces van 2007 de uitdaging aan om uitvoerig te reflecteren op de eigen werkwijze. Een ambtelijke werkgroep ondersteunt de Tweede Kamer daarbij.

Op dinsdag 17 november 2009 presenteert Kamervoorzitter Gerdi Verbeet de publieksversie van het rapport ‘Vertrouwen en zelfvertrouwen, uitkomsten en vervolg Parlementaire zelfreflectie’. Het proces gaat echter door. Voor de Kamerleden en de ambtelijke ondersteuning.

‘2009 is voor de ambtelijke dienst een enerverend jaar geweest’

Eduard Groen, hoofd DCO Sociaal en Financieel

Draagvlak peilen

Op 25 maart 2009 organiseert de Tweede Kamer in de Oude Zaal een conferentie over de conceptversie van het rapport. Alle Kamerleden zijn uitgenodigd en iedereen die eerder met de stuurgroep Parlementaire zelfreflectie heeft gesproken. De conferentie moet het draagvlak peilen voor de voorgestelde oplossingsrichtingen. Onder leiding van Paul Schnabel, directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau, wisselen de aanwezigen van gedachten over het conceptrapport en de reflectiepunten die hierin staan.

Aanbevelingen aan de Tweede Kamer

De stuurgroep doet in het rapport aanbevelingen aan de Tweede Kamer. Een aantal aanbevelingen – verbeterde controle van wetgeving en beleid, meer ondersteuning voor Kamerleden, meer begeleiding voor nieuwe Kamerleden en het selectief inzetten van spoeddebatten – worden in 2009 in praktijk gebracht.

De toekomst- en onderzoeksagenda

Om haar controlerende taak beter te kunnen vervullen, besluit de Tweede Kamer in juni dat zij wil komen tot een toekomst- en onderzoeksagenda. Ieder jaar wil de Tweede Kamer zelf drie onderzoeken uitvoeren. Het betreft twee soorten onderzoek. Aan de ene kant onderzoek omdat de uitvoering van beleid ernstige vragen opwerpt. Aan de andere kant onderzoek omdat een bepaald beleidsthema niet voortvarend genoeg door de regering wordt opgepakt. De commissies hebben in het najaar onderwerpen aangedragen. De commissie voor de Rijksuitgaven heeft een selectie uitgevoerd en advies aan de Tweede Kamer uitgebracht. In december is bij plenair besluit aangenomen om de

volgende drie onderzoeken uit te voeren: toekomstverkenning jeugdzorg, toekomstverkenning integraal indiceren, onderzoek doeltreffendheid inburgering.

Griffier Jacqueline Biesheuvel-Vermeijden: 'De onderzoeksagenda die de Tweede Kamer heeft vastgesteld, moet worden uitgewerkt. Wij zullen de Tweede Kamer daarbij intensief ondersteunen.'

Lees het hele interview met de Griffier op pagina 6

Meer ondersteuning voor Kamerleden

Kamerleden krijgen veel informatie te verwerken: rapporten, brieven van de regering, brieven van derden. Daarnaast ontvangen zij iedere dag honderden e-mailberichten. Organisaties en mensen met vragen weten hen steeds beter te vinden. Zij verwachten vaak per omgaand antwoord. De stuurgroep komt dan ook met de aanbeveling om de personele en facilitaire ondersteuning van de Kamerleden te verbeteren. Het presidium besluit dat er 75 formatieplaatsen bij de fracties bijkomen om de ondersteuning van de Kamerleden op peil te brengen.

De ambtelijke dienst legt bij het Presidium ook een voorstel neer, om Kamerleden concreet te gaan helpen bij het opstellen van initiatiefnota's en -wetsvoorstellen. Zij kunnen ook bij de informatievergaring een beroep doen op onderdelen van de ambtelijke organisatie, zoals het Bureau Wetgeving van de Griffie, de Diensten Commissieondersteuning, het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven, de Europa-adviseurs en de Dienst Informatievoorziening.

Kennis delen met nieuwe Kamerleden

Er komen steeds vaker nieuwe Kamerleden. De omloopsnelheid is het laatste decennium sterk toegenomen. Dat heeft geleid tot het wegvloeiën van ervaring. Nieuwe Kamerleden hebben tijd nodig om zich de spelregels, zoals het Reglement van Orde, eigen te maken. Zij kunnen daarbij begeleiding krijgen. De Kamerorganisatie zal het al bestaande cursus-aanbod intensiever onder de aandacht brengen bij nieuwe Kamerleden. Het is gebleken dat zij onvoldoende op de hoogte zijn van het bestaan daarvan. Deze cursussen die twee keer per jaar aan Kamerleden en medewerkers worden aangeboden, gaan over EU-zaken, het begrotingsproces, het Reglement van Orde, het wetgevingsproces en staatsrechtelijke onderwerpen. Kamerleden die tussentijds instromen, worden benaderd met de vraag of zij deze cursussen willen volgen, of de voorkeur geven aan een cursus op maat.

Het proces gaat door

Met de aanbieding van het publieksrapport 'Vertrouwen en zelfvertrouwen, uitkomsten en vervolg Parlementaire zelfreflectie' is in november 2009 het traject van de parlementaire zelfreflectie afgesloten. Het proces gaat echter door. Eduard Groen: 'In juni 2010 zullen de aanbevelingen weer aan de orde komen tijdens de Raming. Dat is een jaarlijks terugkomend ijkmoment. Het leuke aan dit traject is geweest, dat we het als Kamerorganisatie zelf hebben gedaan, naast onze reguliere functies. Al met al is 2009 voor ons als ambtelijke dienst met de afsluiting van dit intensieve traject een bijzonder enerverend jaar geweest.'

Hoofdstuk

2

Den Haag, Europa en de wereld

Rome, Maastricht, Amsterdam, Nice, Lissabon. Deze opsomming laat in evenzoveel verdragen de ontwikkeling zien van de Europese Unie. Een Unie die de Kamerleden in Den Haag voor een deel zelf maken. De ondertekening van het Verdrag van Lissabon in 2009 vergroot de mogelijkheden van Nederlandse parlementariërs om mee te bouwen aan het Europese beleid. De ambtelijke organisatie ondersteunt hen bij het optimaal benutten van die mogelijkheden. Ook faciliteert zij hen inhoudelijk tijdens bezoeken aan interparlementaire assemblees.

‘Het project EU-ondersteuning zorgt ervoor, dat de visie van Kamerleden meer impact in Europa heeft’

Joop Nijssen, griffier Europese Zaken

Kamerorganisatie in de ‘global village’

De wereld is een ‘global village’ geworden. Een veelheid van mondiale problemen dringt zich aan parlementen en regeringen op: de verdeling van rijkdom en armoede, de uitstoot van CO₂, het energievraagstuk etc. De problemen zijn te veelomvattend om door nationale parlementen te worden opgelost.

De Tweede Kamer neemt haar verantwoordelijkheid in deze serieus. Kamerleden beseffen steeds meer dat Brussel een deel is van Den Haag. Ook zien zij, dat een uitwisseling van gedachtegoed met andere parlementen hen helpt bij het adequaat uitoefenen van hun controlerende en wetgevende taak. De staf van de commissie Europese Zaken, de Griffie Interparlementaire Betrekkingen en onze Permanente Vertegenwoordiger van de Tweede Kamer in Brussel bieden hen ambtelijke ondersteuning in dit grensoverschrijdend werk. De EU-staf is formeel gezien verbonden met de commissie Europese Zaken, maar bedient in de praktijk de verschillende vakcommissies. Het project ‘EU-ondersteuning’ heeft daarin een belangrijk stimulerend effect. In 2010 moet Europa in iedere Kamercommissie een aandachtspunt zijn geworden. Dankzij het project ‘EU-ondersteuning’ en de activiteiten van de EU-staf komt dit doel dit jaar in zicht. De Griffie Interparlementaire Betrekkingen is secretariaat, servicebalie, stafbureau en ‘reisbureau’ tegelijkertijd voor Eerste Kamerleden en Tweede Kamerleden.

‘EU-ondersteuning’, een gewaardeerd project

In Brussel onderhandelen de regeringen die deel uitmaken van de EU over nieuwe Europese wetten en regels. De commissie voor Europese Zaken coördineert de Kamerbrede controle, door alle vakcommissies, op de inzet van de Nederlandse regering bij die onderhandelingen. Daarnaast attendeert haar staf de vakcommissies op relevante Europese ontwikkelingen en geeft hen daarover advies.

De taken van de EU-staf maken deel uit van het project ‘EU-ondersteuning’.

Dit project is erop gericht de Tweede Kamer in de volle breedte meer grip te laten krijgen op de Europese besluitvorming. Die besluitvorming vormt een belangrijk deel van de werkzaamheden van de Kamerleden. De EU-staf geeft hen inzicht in de concrete beïnvloedingsmomenten die zij als Kamerleden hebben op de Europese besluitvorming. Joop Nijssen, griffier commissie EU-zaken: 'Het project 'EU-ondersteuning' zorgt ervoor, dat de visie van Kamerleden meer impact in Europa heeft.'

Kamerleden waarderen de inzet van de EU-staf. Het project heeft een lacune opgevuld. Evaluatie volgt in 2010.

Facilitering op maat

In Europees perspectief loopt Nederland voorop als het gaat om invloed uitoefenen op de Europese besluitvorming. Belangrijk instrument hiervoor is het algemeen overleg van vakcommissies met de minister. Dit Algemeen Overleg vindt plaats vlak voordat de minister naar een Europese Raadsvergadering gaat. Voorafgaand aan het overleg stuurt de minister een brief aan de Tweede Kamer met daarin de Nederlandse positie voor de aanstaande Raadsvergadering: de zogenoemde Geannoteerde Agenda. Kamerleden in de vakcommissie kunnen de minister tijdens het overleg direct bevragen over het Nederlandse standpunt.

De EU-staf levert de Kamerleden desgewenst inhoudelijke facilitering op maat. Het overleg met de minister heeft het meeste effect wanneer de parlementariërs het betreffende dossier totaal beheersen. De ambtenaren van de EU-staf ondersteunen hen door waar nodig aanvullende informatie te verstrekken over de Europese dimensie van de besluitvorming. Zij helpen de Kamerleden als het ware bij wegwijs worden in de kleine lettertjes.

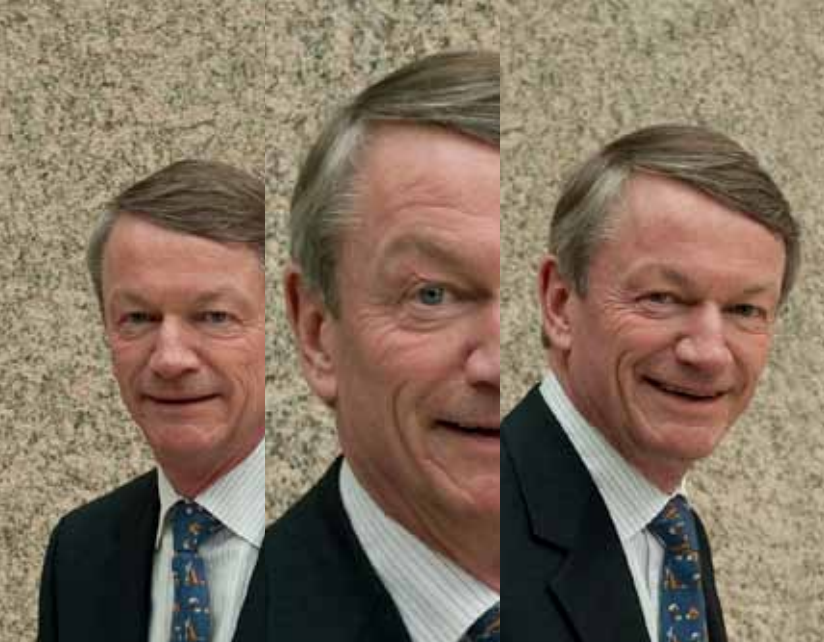
Het Verdrag van Lissabon

Een belangrijke mijlpaal voor Europa is het in werking treden van het Verdrag van Lissabon op 1 december 2009. Het verdrag is bedoeld om de Europese Unie beter bestuurbaar te maken. Het Verdrag van Lissabon heeft op een aantal punten gevolgen voor het functioneren van de Tweede Kamer. Om de veranderingen soepel te laten verlopen, doet de ambtelijke ondersteuning al het procedurele en inhoudelijke voorbereidende werk. Twee veranderingen die voortvloeien uit het Verdrag van Lissabon illustreren de ondersteunende activiteiten van de EU-staf.

Het behandelvoorbehoud

Als de Europese Commissie met een nieuw wetgevend voorstel komt over een onderwerp dat voor Nederland belangrijk is, kan de Tweede Kamer daarover een behandelvoorbehoud instellen. Op het hoogste ambtelijk niveau legt Nederland dan in Brussel een zogenoemde 'parlementary reservation' op dit onderwerp. De Nederlandse regering kan in zo'n geval geen onomkeerbare stappen zetten, totdat zij met de Tweede Kamer over dit onderwerp heeft gedebatteerd.

Het behandelvoorbehoud is een nieuw instrument. De EU-staf geeft het behandelvoorbehoud procedureel vorm. Binnen twee maanden nadat de Europese Commissie een nieuw wetgevend voorstel heeft gestuurd, kan de Tweede Kamer daarover een behandelvoorbehoud inroepen. Vervolgens heeft de regering vier weken de tijd om te overleggen met de betreffende vakcommissie over het wetgevende voorstel. Tijdens dat overleg kan de Tweede Kamer alle gebruikelijke instrumenten inzetten om haar invloed te laten gelden. De Tweede Kamer kan in 2010 het behandelvoorbehoud gaan gebruiken.

*‘Parlementaire assemblees
zijn vaak de gangmakers
bij het vinden van oplossingen
voor mondiale problemen’*

Bas Nieuwenhuizen, griffier Interparlementaire
Betrekkingen

Subsidiariteitstoets

Het Verdrag van Lissabon geeft de nationale parlementen in de zogenoemde subsidiariteitstoets de mogelijkheid om te wegen of een onderwerp thuishoort bij de Europese Unie of op nationaal of ander niveau. Maakt een derde van de nationale parlementen bezwaar tegen de behandeling van een onderwerp op Europees niveau, dan geven zij de Europese Commissie een gele kaart voor het voorstel. De Commissie dient het gewraakte voorstel dan te heroverwegen. Is de helft of meer van alle parlementen van mening dat een voorstel in strijd is met het subsidiariteitsprincipe, dan geven zij de Europese Commissie daarvoor een oranje kaart. Wanneer vervolgens ook de Raad van Ministers of het Europees Parlement het eens is met de bezwaarmakende parlementen, wordt dat voorstel niet in behandeling genomen. In 2009 is de EU-staf binnen de Tweede Kamerorganisatie druk doende om dit nieuwe beïnvloedingsinstrument procedureel en inhoudelijk te verankeren in het eigen parlementaire proces.

Griffie IB helpt horizon te verbreden

De Griffie Interparlementaire Betrekkingen is de ambtelijke steun en toeverlaat voor de Kamerleden die ervaringen willen uitwisselen met collega's van andere parlementen wereldwijd. De Griffie IB is een ondersteunende dienst voor zowel de Eerste Kamer als de Tweede Kamer. Sinds juni 2008 is de Griffie IB ondergebracht in de Tweede Kamerorganisatie, direct onder de Griffier. Kamerleden verbreden hun horizon door een assemblee te bezoeken. Met de opgedane ervaringen kunnen zij – terug in Den Haag – hun voordeel doen in de uitoefening van hun taken. Bas Nieuwenhuizen, griffier Interparlementaire Betrekkingen: ‘Deze assemblees hebben geen beslissingsbevoegdheid. Maar zij zijn wel de gangmakers. Ze worden in de wandelgangen gezien als de laboratoria waar het voorwerk wordt gedaan bij het vinden van oplossingen voor mondiale problemen.’ De Griffie IB stelt voor een Kamerdelegatie naar een assemblee de dossiers samen.

Deze sluiten aan op de agenda van de assembleevergadering. Samen met deze Kamerleden bereidt de Griffie IB de vergaderingen voor. Na afloop werkt zij in een verslag uit wat de delegatie op die assemblee heeft gedaan en gezegd, welke resoluties zij heeft ingediend en aan welke resoluties en aanbevelingen zij haar steun heeft gegeven of onthouden.

Interparlementaire samenwerking lijkt in de toekomst alleen maar belangrijker te worden. Daarom begint de Griffie IB aan het schrijven van een meerjarenstrategie en meerjarenplannen. Deze moeten vanaf 2010 gaan zorgen voor een nog effectievere ondersteuning van Kamerleden die internationale parlementaire assemblees bezoeken.

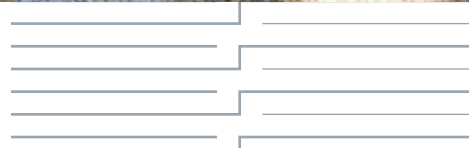
Om het belang hiervan te onderstrepen en meer bekendheid te geven aan de internationale parlementaire podia, verbetert de Griffie IB de informatie over de parlementaire assemblees op internet.

ASSEMBLEES

- **Interparlementaire Commissie (IPC) van de Nederlandse Taalunie** – het parlementaire controleorgaan van de Nederlandse Taalunie, de beleidsorganisatie waarin Nederland, Vlaanderen en Suriname samenwerken op het gebied van de Nederlandse taal. De IPC, ingesteld in 1980, bestaat uit 22 leden. Het Vlaamse Parlement kiest de ene helft, de Staten-Generaal de andere helft.
- **Parlementaire Assemblee van de West-Europese Unie** – het parlementaire controleorgaan van de WEU, de Europese samenwerkingsorganisatie voor defensie en veiligheid. De assemblee is opgericht in 1954 en telt 27 lidstaten. In plenaire samenstelling vergaderde de Assemblee in 2009 twee keer; daarnaast vonden enkele tientallen commissievergaderingen plaats.
- **NAVO Parlementaire Assemblee** – het overlegforum voor de 28 lidstaten van de NAVO. De assemblee is opgericht in 1955. In 2009 komt zij twee keer plenair keer bijeen. Daarnaast vergaderen de commissies van de Assemblee ongeveer 15 keer per jaar.
- **Parlementaire Assemblee van de OVSE** – het overlegforum waar 320 parlementariërs uit de 56 lidstaten praten over thema's als het voorkomen en beheersen van conflicten en veiligheid door samenwerking. Deze assemblee is opgericht in 1990. In 2009 vergaderde de Assemblee drie keer.
- **Interparlementaire Unie (IPU)** – het overlegforum, voor alle democratisch gekozen parlementen in de wereld, om de vrede en de samenwerking tussen de volkeren te bevorderen en de representatieve democratie te verankeren. De IPU, opgericht in 1889, telt 154 lidstaten en komt twee keer per jaar plenair bijeen. Er is een nauwe samenwerking met de Verenigde Naties, terwijl diverse commissies van de IPU tussen de plenaire zittingen geregeld bijeen komen.
- **Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad** – kortweg Beneluxparlement, opgericht in 1955. De Beneluxraad telt 3 lidstaten. Dit parlement komt drie maal per jaar bijeen, zijn commissies vergaderen tussendoor met vaste regelmaat en leggen werkbezoeken af.
- **Raad van Europa** – de oudste Europese parlementaire assemblee, opgericht in 1949 door Nederland en negen andere landen. De Raad van Europa telt nu 49 lidstaten en komt vier keer per jaar plenair bijeen om te praten over thema's als mensenrechten, rechtshandhaving en democratie. De Raad van Europa vierde in 2009 zijn 60-jarig bestaan. De Raad van Europa zendt regelmatig missies uit die verkiezingen in de lidstaten waarnemen. Tussen de plenaire vergaderingen vergaderen de commissies veelvuldig in Straatsburg en Parijs.

Interview Peter Branger
directeur Informatiseringsbeleid

‘Je moet continu scherp blijven’

Hij voorspelde eind 2008 een grotere klanttevredenheid. Een jaar later durft directeur Informatiseringsbeleid Peter Branger te stellen dat de tevredenheid onder de Kamerbewoners inderdaad is verbeterd. ‘Maar dat moet je vasthouden. Je moet continu scherp blijven. Storingen zullen er altijd zijn, de kunst is deze te voorkomen en als ze toch optreden, alle hens aan dek en ze zo snel mogelijk verhelpen. We zijn in 2009 kwalitatief hard gegroeid. Op een aantal punten hebben we flink meters gemaakt. Maar dat alles moet de komende jaren ook worden geborgd.’

Bij de behandeling van de Raming van 2010 werd de automatiseringsfunctie besproken. ‘De Raming is een graadmeter van wat je hebt gedaan. Voorgaande jaren was men kritisch over de automatisering. In de zomer van 2009 waren er complimenten. Veel mensen hebben een grote inspanning geleverd om de Dienst Automatisering op een hoger peil te brengen. Chapeau voor alle mensen die daar werken.’

Een gunstig voorteken

De Dienst Automatisering en het Bureau Informatisering en Projecten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de informatisering. Het Bureau IP is in 2009 van start gegaan. Hoe kijkt u daarop terug?

'In zo'n eerste jaar is het altijd nog een beetje zoeken. De medewerkers van Bureau IP hebben de vernieuwing van de informatievoorziening goed opgepakt. Ze hebben de projecten met een informatiseringskant onder controle gebracht. In de toekomst zullen alle projecten met zo'n ICT-component langs het Bureau IP gaan om ingepast te worden in de structuur.

Verder hebben we een poule in het leven geroepen van projectleiders die tijdelijk op een project worden gezet. Zij delen hun kennis en helpen elkaar bij het oplossen van problemen. Om hen verder te scholen, hebben we ook een curriculum samengesteld.

Bureau IP heeft in zijn eerste jaar goed gepresteerd en parallel daaraan is de kwaliteit van de Dienst Automatisering in 2009 verbeterd. Ik acht dat een heel gunstig voorteken voor de komende periode.'

Het Bureau IP heeft in 2009 de IT-governance van de Tweede Kamer opgesteld en geïmplementeerd. Heeft dat aan uw verwachtingen beantwoord?

'Ja, we hebben met elkaar een aantal spelregels vastgesteld op drie terreinen: wat moet je doen als je een nieuw idee wilt inbrengen in de Kamerorganisatie; wat als je een bestaande applicatie wilt verbeteren en wat als je een applicatie wilt aanvragen? Dat vinden Kamerbewoners allemaal in de IT-governance.'

In 2008 is Parlis geïntroduceerd, het parlementaire informatiesysteem. Wat kunt u zeggen over de voortgaande ontwikkeling van Parlis in 2009?

'Parlis is niet meer weg te denken. Het heeft geleid tot nieuwe mogelijkheden. Vergaderingen kunnen makkelijker worden voorbereid. Vooral de fracties ondervinden het voordeel.

Fractiemedewerkers zijn aanzienlijk minder tijd kwijt bij het samenstellen van het vergaderdossier voor hun Kamerlid. Sinds de invoering zijn er meer ideeën voor doorontwikkeling ingediend dan er budget en tijd is. Parlis is nu een stuk rijker dan vorig jaar. En dat gaat maar door. Een van de meest recente verworvenheden is dat je nu ook op je smartphone een automatische attendering via e-mail kunt krijgen wanneer een nieuw document is binnengekomen. En vervolgens kan je dat document ook nog downloaden naar je smartphone!'

De informatieketen onder de loep

In de jaarplannen van uw directie staat, dat u overtuigd bent van het nut van dienstoverstijgende ketens. Daarmee kan de taakstelling van de ambtelijke organisatie het meest effectief worden ingevuld. U bent trekker van de Kamerbrede pijler 'optimalisatie informatieketens'. Wat is in 2009 allemaal gebeurd op dit terrein?

'We zitten midden in een zeer boeiend proces. Onze informatieketen begint bij de Griffie. Daar komen documenten van de departementen binnen. Aan de andere kant van de keten staat de Eerste Kamer. In die keten zijn de Griffie, de Diensten Commissieondersteuning, de Dienst Verslag en Redactie, het Bureau voor Onderzoek en Rijksuitgaven, de Dienst Informatievoorziening en de Dienst Communicatie actief. Wij zoeken naar mogelijkheden om stapeling van informatie en dubbeling van processen te voorkomen. Met als doel dat de informatie op een zo efficiënt mogelijke manier van de Griffie uiteindelijk bij de Eerste Kamer komt. Gedurende dat traject wordt er waarde aan de informatie toegevoegd. Wij gaan na of dat steeds op het juiste moment en door de juiste persoon gebeurt.'

Een belangrijke taak van de diensten binnen uw directie is om Kamerleden en mensen in de samenleving te voorzien van actuele informatie via www.tweedekamer.nl of het intranet, Plein2. Wat is in 2009 gedaan om deze informatievoorziening te optimaliseren?

‘Wij willen dat burgers zo goed mogelijk worden geïnformeerd over het primaire proces in dit huis. Zij vinden die informatie op www.tweedekamer.nl. Daarnaast moeten de Kamerbewoners zelf natuurlijk ook beschikken over zo actueel mogelijke dossiers op tal van onderwerpen. Daarvoor kunnen zij terecht op ons intranet, Plein2.

Om mensen in de samenleving en Kamerbewoners zo goed mogelijk te informeren, werken in mijn directie de Dienst Communicatie, de Dienst Informatievoorziening en de Dienst Verslag en Redactie nauw met elkaar samen. Zo is de Dienst Communicatie verantwoordelijk voor het presenteren van de juiste informatie over het primaire proces op de website en op Plein2. Iedereen kan via de website zien welke punten er voor vandaag en de komende tijd op de agenda van de Tweede Kamer staan en vindt daarover ook de nodige informatie. In 2009 zijn ook korte films op de website gezet om de werkwijze van de Tweede Kamer uit te leggen.

De Dienst Informatievoorziening (DIV) is verantwoordelijk voor de samenstelling van de dossiers die de Kamerbewoners op Plein2 kunnen vinden en voor de achtergrondinformatie en nieuwsverwijzingen in de dossiers op www.tweedekamer.nl. De medewerkers van de DIV moeten deze informatie steeds sneller bij elkaar zoeken en publiceren op de site. Als in de regeling van werkzaamheden, waar de agenda van de Tweede Kamer wordt aangepast, een spoeddebat voor die middag of avond wordt aangevraagd, heeft DIV tijdig een dossier klaar. Dat vraagt flexibiliteit. De Dienst Verslag en Redactie zorgt voor de verslagen van de plenaire en commissievergaderingen. En deze staan ook weer op onze website.

Al met al kunnen we stellen, dat in 2009 www.tweedekamer.nl is uitgegroeid tot de primaire informatieportal van de Tweede Kamer. Daar is hard aan gewerkt.’

Rijksbrede agenda over informatisering

U bent als directeur Informatiseringsbeleid in 2009 meer gaan samenwerken met de rijksoverheid. Nu ligt er een barrière tussen de uitvoerende macht en de controlerende macht. Kunt u dan samenwerken met ministeries, zonder dat uw staatsrechtelijke positie u in de weg zit?

‘Velen wagen dat te betwijfelen. Maar het is op onderdelen echt mogelijk. Als je nog eens kijkt naar zo’n informatieketen, naar functies en faciliteiten die je rijksbreed nodig hebt, moet je in deze tijd meer samenwerking gaan zoeken. Daar ben ik van overtuigd. In 2009 ben ik daar dan ook heel actief op gaan sturen. We werken als Tweede Kamer samen met de andere Hoge Colleges van Staat: de Eerste Kamer, de Algemene Rekenkamer, de Raad van State, het Kabinet der Koningin en de Nationale ombudsman. We hebben gesprekken op het niveau van de Interdepartementale Commissie van Chief Information Officers (Cio’s). Die probeert een gezamenlijke agenda te ontwikkelen voor informatisering. Dan gaat het bijvoorbeeld over het inrichten van een gezamenlijk rekencentrum of over de invoering van een digitale werkplek. Die gesprekken raken niet aan de fundamenten van de organisatie en kun je echt los zien van de staatsrechtelijk onderscheiden functies. Rijksbreed begint een sfeer te ontstaan om samen meer dingen te gaan doen, om elkaar te versterken. Daar ben ik blij mee. Het is voor mij in 2010 een speerpunt.’

Hoofdstuk

3

Deuren wagenwijd open voor jongeren

Zo maar een morgen in november. Een groep middelbare scholieren en hun docent wachten bij de ingang van het Tweede Kamergebouw op hun beurt om door de scan te gaan. Een beveiligingsbeambte geeft iedereen een grijze sticker: ‘bezoeker’. Even later beginnen ze aan hun voorlichtingsprogramma met film en uitleg over het parlementaire proces en met een rondleiding door de Tweede Kamer. Als het aan de Tweede Kamer ligt, maakt iedere jongere kennis met het parlement, voordat hij 18 jaar wordt.

‘De debattraining is een goede kapstok om informatie over de Tweede Kamer over te dragen aan aanstaande leraren’

Marjoeska Ponsioen, hoofd Communicatie

Het begint met ambitie

In 2008 besluit de Tweede Kamer het groepsbezoek van vooral jongeren aan de Tweede Kamer te stimuleren. Zij zijn immers de kiesgerechtigden van straks. Het Presidium formuleert vervolgens de ambitie, dat alle jongeren vóór hun 18e jaar ten minste één keer de Tweede Kamer bezocht moeten hebben.

Om jongeren naar de Tweede Kamer te trekken, kiest de Dienst Communicatie voor een integrale aanpak van jongereneducatie. Met een afgewogen combinatie van lespakketten, jongerensites, animaties, games, een Hyvescampagne, een debattraining voor aanstaande docenten, een interactieve tentoonstelling en rondleidingen zet de Tweede Kamer haar deuren virtueel en fysiek wagenwijd open.

Om zo veel mogelijk jongeren daadwerkelijk in de Tweede Kamer te kunnen ontvangen, werkt de Dienst Communicatie samen met de Eerste Kamer, het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP) en de Stichting Bezoekerscentrum Binnenhof (SBB).

Kennismaken met de Tweede Kamer

Basiskennis over de Tweede Kamer ontbreekt bij scholieren grotendeels, zo blijkt uit publieksonderzoek van onder andere de Tweede Kamer en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). De meeste jongeren weten niet dat de Tweede Kamer de regering controleert en zij denken bijvoorbeeld dat de minister-president ook de Voorzitter van de Tweede Kamer is. Marjoeska Ponsioen, hoofd Dienst Communicatie: ‘Op school is het onderwerp Tweede Kamer best saai voor jongeren. Totdat ze zelf een keer in de Tweede Kamer zijn geweest. In negentig procent van de gevallen gaan zij enthousiast de deur weer uit, met de wens om nog eens terug te komen. Deze omgeving doet wat met mensen en al helemaal als zij opeens oog in oog staan met een bekend Kamerlid of bekende journalist.’

Huis voor democratie en rechtsstaat

Het is makkelijker gezegd dan gedaan: haal zoveel mogelijk jongeren naar de Tweede Kamer. Maar hoe maak je dat waar? Het Huis voor democratie en rechtsstaat moet het mede mogelijk maken. Het Huis is een initiatief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). De Tweede Kamer ondersteunt het initiatief van harte.

Samen met de Eerste Kamer, de gemeente Den Haag, de ministeries van BZK, Justitie en Algemene Zaken werkt de Tweede Kamer aan de voorbereidingen voor het Huis. Het moet een interactief en audiovisueel educatief centrum worden, waar mensen op diverse niveaus kennis en ervaring kunnen opdoen. Ook zal er plaats zijn voor debat en scholing. De statuten van het Huis zijn zo goed als vastgesteld. De werving voor de Raad van Toezicht loopt. Diverse pilots zijn uitgezet.

Waar het Tweede Kamergebouw relatief beperkte ontvangstmogelijkheden heeft, is het Huis voor democratie en rechtsstaat helemaal ingericht op de ontvangst van zoveel mogelijk mensen. Dankzij het Huis kunnen straks inderdaad alle jongeren vóór hun 18e levensjaar kennismaken met het parlementaire proces dat onlosmakelijk is verbonden aan de rechtsstaat.

Empie in de Jongerenkamer

De Tweede Kamer lanceert op 27 mei 2009 de jongerensite www.jongerenkamer.nl. Een website die voor en met jongeren is gemaakt. Een jongerenpanel geeft feedback gedurende het gehele ontwikkelingstraject. Een stijlicoon, Empie genaamd, wijst jongeren de weg in de Tweede Kamer. Bijvoorbeeld naar de educatieve game. In een online spel kunnen leerlingen van verschillende scholen met elkaar in debat gaan.

Met een eigen Hyvespagina luidt Empie een campagne in. Zijn credo is 'geen stem, wel geluid!' Op Hyves wordt een gadget geplaatst, waar 1000 jongeren per dag op klikken tijdens de Hyvescampagne. De gadget is een spelletje met meerkeuzevragen, waarmee Empie de speler door de Tweede Kamer leidt. Aan het eind weet de speler of hij of zij het in zich heeft om Kamerlid te worden.

Via de portal www.jongerenkamer.nl krijgen jongeren gemakkelijk toegang tot de Tweede Kamer. Er is onder meer nieuws te vinden, een discussieforum, achtergrondinformatie voor een werkstuk en uitleg in beeld en geluid over de hoofdtaken van de Tweede Kamer: (mede)wetgeving en controle. En als leerlingen dan geprikkeld zijn om nog meer te willen weten, kunnen zij eenvoudig verder surfen naar www.tweedekamer.nl.

Succes Derde Kamer blijft groeien

In 2005 namen de Eerste Kamer en de Tweede Kamer een gezamenlijk initiatief om een lespakket te maken voor de leerlingen van groep 7 en 8 van de basisschool; de Derde Kamer. Dit jaar werden er 5000 pakketten naar basisscholen verstuurd. In 2005 waren dat er 3000. Op basis van onderzoek passen de Eerste Kamer en Tweede Kamer het pakket steeds aan de wensen van gebruikers aan en de eisen van deze tijd. Uit het onderzoek in 2008 bleek dat docenten graag een dvd in het lespakket willen. Steeds meer scholen werken met digitale schoolborden in de klas. Via beeld en geluid is het lespakket nog aantrekkelijker om te spelen. En het is eenvoudig doorklikken naar de bijbehorende website www.derdekamer.nl. Enkele Kamerleden uit de Eerste Kamer en de Tweede Kamer werkten enthousiast mee aan de dvd.

Aan het begin van het jaar verschijnt op www.derdekamer.nl een memoryspel, dat leerlingen online kunnen spelen. Het spel laat de verschillen zien tussen de Eerste

Kamer en de Tweede Kamer. Ook nieuw is het 3D-spel. Op speelse wijze doorlopen basisschoolleerlingen de stappen van een wetsvoorstel tot wet. Ze halen het wetsvoorstel op bij het ministerie en leggen vervolgens het hele traject af tot en met de handtekening bij de Koningin en de officiële publicatie van de wet. Bij iedere stap zijn punten te winnen. De scores worden opgeslagen en het spel kan worden doorgemailed naar vrienden.

‘De Tweede Kamer in 3 minuten’

In drie minuten leren hoe het parlementaire proces werkt. Die uitdaging krijgen jongeren in de gelijknamige interactieve jongerentoonstelling. Een slinger van elf letters vormt de woorden ‘Tweede Kamer’. Elke letter gaat over een onderwerp dat gerelateerd is aan het werk van het parlement. Dankzij een aantrekkelijk samenspel van beeld, geluid en een vraag- en antwoordspel ontdekken bezoekers hoe de democratie in Nederland werkt. De expositie wordt genomineerd voor de Erasmus EuroMedia Award die de European Society for Education and Communication (ESEC) jaarlijks uitreikt.

Debattraining voor aanstaande docenten

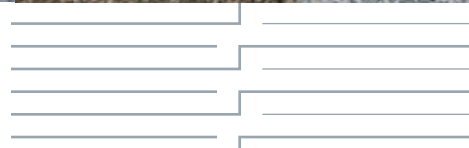
Voor aanstaande docenten biedt de Tweede Kamer in het hart van de democratie een speciaal (pilot)programma aan. Het bestaat uit een debattraining en een rondleiding door het parlamentsgebouw. Op die manier kunnen de docenten in spe een kijkje nemen achter de schermen. Ze krijgen tijdens de training praktische tips op het gebied van debatteren. Er wordt gedebatteerd op de manier die in de Tweede Kamer gebruikelijk is, namelijk met een eerste en tweede termijn. Dit in tegenstelling tot veel debattrainingen die met de Lagerhuismethode werken. De opgedane debatvaardigheden kunnen de aanstaande docenten in hun eigen lessen weer gebruiken om jongeren op hun school spelenderwijs duidelijk te maken wat parlementaire democratie inhoudt. Deelnemers aan deze pilot zijn enthousiast. De belangstelling overstijgt in de loop van het jaar dan ook al gauw het aanbod.

Marjoeska Ponsioen: ‘De training blijkt een uitstekende kapstok te zijn om informatie over de Tweede Kamer op een aantrekkelijke manier over te dragen aan leerlingen. We gaan er volgend jaar mee verder.’

Interview Henk Bakker

directeur Bedrijfsvoering, Financiën en Personeel & Organisatie

‘Er is geen tijd om op de lauweren te rusten’

‘Wij halen als Tweede Kamer de taakstelling om het aantal fte’s met 5 procent te verminderen,’ zegt Henk Bakker, directeur Bedrijfsvoering, Financiën en Personeel & Organisatie. En het Restaurantbedrijf weet op personeel en inkopen een kostenreductie van maar liefst 20 procent te bereiken. Daar hebben we een enorme efficiëncyslag gemaakt. Tijd om op de lauweren te rusten, is er niet. Met andere zaken zijn we net begonnen of nog maar een eindje op weg. Er blijft genoeg te doen. Ook na 2009.’

Uitbesteding schoonmaak

Bijzonder voor de Tweede Kamerorganisatie was in 2009 de uitbesteding van de schoonmaak?

'Uitbesteding ligt bij ons wat lastiger dan in het bedrijfsleven. Soms spelen ideologische opvattingen hier mee. Dat de schoonmaak bij het Kamerbedrijf hoort. Dat het veiliger is om met eigen schoonmakers te werken. Wij zijn in zee gegaan met een gerenommeerd bedrijf, dat bij heel veel ministeries in Den Haag de schoonmaak doet. Zelfs bij de AIVD. Natuurlijk moeten deze mensen zijn gescreend. Zonder Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) mag niemand in de Tweede Kamer werken. Belangrijk is dat bij de uitbesteding van de schoonmaak niemand gedwongen de deur is uitgegaan. Dat hebben we in 2008 al beloofd en nu ook waargemaakt.'

Volgen er meer uitbestedingen?

'We denken erover om ook sommige taken bij de Facilitaire Dienst uit te besteden. In het Tweede Kamergebouw moet je altijd professionals hebben die direct kunnen ingrijpen bij een technische storing. Maar het is de vraag of je eigen mensen moet hebben voor het onderhoud, voor het ophangen van schilderijen of voor verhuizingen.'

Voordat iemand 18 jaar wordt, moet hij of zij één keer in de Tweede Kamer zijn geweest. Met die ambitie wil de politiek de betrokkenheid van de burger bij het parlementaire proces vergroten. Tegelijkertijd mag de veiligheid niet in het geding zijn. U hebt daarvoor in 2008 een vierstromenbeleid ontwikkeld. Hebt u dat in 2009 kunnen implementeren?

'We willen die hoge ambitie waarmaken, inderdaad zonder te tornen aan de veiligheid. Het vierstromenbeleid heeft als doel om de verschillende bezoekersstromen in goede banen te leiden. We spreken dan alleen al over zo'n 290.000 jongeren per jaar. Omdat we al die mensen niet te lang buiten willen laten wachten, moet er verbouwd worden. Kortom, het verbeteren van de toegankelijkheid is een ingewikkelde puzzel. Beleidsmatig, maar ook bouwkundig. Ik had gehoopt die puzzel in 2009 gelegd te hebben. Dat viel tegen. Maar tijdens het kerstreces is de eerste spade de grond in gegaan.'

Voor bezoekers met een lichamelijke beperking is de toegankelijkheid van het Kamergebouw in 2009 wel sterk verbeterd door de aanleg van een gehandicaptenlift. Tijdens het kerstreces is de liftkooi in de koker gehangen. Dat zie ik als een prachtige mijlpaal in de geschiedenis van het Tweede Kamergebouw. Want de wet schrijft voor dat ieder openbaar gebouw toegankelijk moet zijn voor mensen met beperkingen. Daaraan voldeden wij tot voor kort niet volledig. Sinds eind 2009 kunnen wij het befaamde blauwe vignet met de rolstoel op ons gebouw plakken.'

Planmatig investeren

U noemde vorig jaar de metamorfose van de Stafdienst FEZ een succesverhaal. Die omvorming moest in 2009 zijn afgerond. Is die afronding even succesvol geweest als de metamorfose het jaar daarvoor?

'We hebben in 2009 alles gedaan om die afronding gestalte te geven. Zo is het project Van Aanvraag tot Betalen, waarin we het bestel- en betaalproces digitaliseren, zo goed als afgerond. We hebben ook veel energie gestoken in het stroomlijnen van de inkoopprocessen. Dat neemt wat meer tijd in beslag.'

Een opgave van de Stafdienst FEZ is het spreiden van de uitgaven over het hele jaar. De diensten van de Tweede Kamer weten in september al officieel welk budget zij krijgen, welke uitgaven zij het volgende jaar kunnen doen. Maar mensen zijn geneigd om dingen voor zich uit te schuiven. Zij doen soms aanbestedingen te laat. Met als gevolg een hele bulk uitgaven aan het eind van ieder jaar. Wij moeten daarmee planmatiger leren omgaan. We zijn al een eind op weg, maar het kan nog beter.

Om die planmatigheid te bevorderen, hebben we organisatiebreed vervangingsplannen opgesteld. We weten nu in een vroeg stadium wanneer we een bepaalde meubellijn moeten vervangen en dat doen we natuurlijk alleen als het echt nodig is. We kiezen voor één meubellijn per gebouw. Dan hoef je bij verhuizingen niet meer alle meubels te gaan versjouwven. Want op iedere kamer staan dezelfde meubels. Dat geldt overigens ook voor automatiseringstoepassingen. Als iemand verhuist hoeft de pc niet mee. Met deze vervangingsplannen kunnen we de investeringen beter plannen en kunnen we de openhoping van uitgaven aan het einde van het jaar terugdringen.'

Richting van de organisatie

In 2009 heeft ook het thema 'strategie' een belangrijke plaats op uw agenda gekregen. Waarop is die strategie gericht?

'De vraag die in dit kader speelt, is waar wij met de Tweede Kamerorganisatie naar toe willen. We zien dat Europa steeds belangrijker wordt. We zien ook een ontwikkeling in het politieke proces. Ligt de nadruk nog steeds op de Kamer als controlerend orgaan voor de regering? Of is het dan meer een orgaan waar politici hun standpunten kenbaar kunnen maken? Als de politiek op meer terreinen statements wil maken, moeten wij als ambtelijke organisatie meer informatie aanleveren en meer dossiers samenstellen om te voldoen aan die behoefte. Er wordt steeds meer vergaderd. Wij zijn het meest vergaderende parlement van Europa. We hebben de kortste recessen. Het aantal commissievergaderingen is spectaculair gestegen en dat leidt weer tot veel korte debatten. Daar moeten we op inspelen met ons personeelsbeleid. Tegelijkertijd hebben we een bezuinigingstaakstelling. In 2009 moesten we bij de Dienst Verslag en Redactie en de Bodedienst meer personele ruimte creëren om de werkdruk niet te hoog te laten oplopen. We hebben dat bijvoorbeeld gedaan door mensen in dienst te nemen die tijdens de Kamerrecessen niet werken. Dat blijkt voor velen een aantrekkelijke optie. Vooral voor mensen met jonge kinderen. Zij zijn tijdens de schoolvakanties vrij en compenseren dat wanneer de Kamer in vol bedrijf is. Wij kunnen over hen beschikken wanneer dat echt nodig is.'

Hoofdstuk

4

Het herinneren waard

De Tweede Kamerorganisatie is altijd in beweging. Het parlementaire proces is levendig. De ambtelijke ondersteuning staat nooit stil. In zo'n organisatie doen zich gebeurtenissen voor die het waard zijn om te herinneren. Dit hoofdstuk laat er een aantal zien.

Dienst Verslag en Redactie bestaat 160 jaar

De medewerkers van de Dienst Verslag en Redactie maken geredigeerd woordelijke verslagen van de plenaire vergaderingen en van commissievergaderingen van de Eerste Kamer en de Tweede Kamer. Al 160 jaar lang. Bij zijn ontstaan heette de dienst 'Stenografische Inrichting'. Later werd het 'Stenografische Dienst'. Sinds 1 mei 2004 is het Dienst Verslag en Redactie. Ter gelegenheid van het 160-jarige bestaan van de dienst gaan alle medewerkers op de foto.

De Tweede Kamer als leerbedrijf

Praktijkervaring opdoen tijdens je studie, werken en leren tegelijk. Hiervoor zoeken scholieren en studenten een erkend leerbedrijf. Binnen de Tweede Kamerorganisatie bieden het Restaurantbedrijf en de Beveiligingsdienst een leerwerkplek aan circa 25 vmbo- en mbo-leerlingen.

De Beveiligingsdienst is in 2009 bekroond tot beste leerbedrijf van het jaar. De vakjury, bestaande uit vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en het onderwijs, prijst in haar rapport de goede begeleiding en de goed geoutilleerde stageorganisatie.

> Kijk voor meer informatie in hoofdstuk 6.

Fototentoonstelling van Dolf Toussaint

Dolf Toussaint wordt in 2009 85 jaar oud. Dat heuglijke feit viert de Tweede Kamerorganisatie met een expositie van het werk van deze politiek fotograaf. Jarenlang maakt hij fantastische foto's tijdens de debatten in de Oude Zaal. De foto's laten de spanning tijdens de debatten zien, maar ook de hilarische momenten.

Kamervoorzitter Gerdi Verbeet, oud-Voorzitter Dick Dolman en de Haagse burgemeester Jozias van Aartsen openen de tentoonstelling op 3 november 2009. Veel oud-politici, parlementaire journalisten en fotografen zijn hierbij aanwezig. De expositie komt tot stand in samenwerking met Perscentrum Nieuwspoort, de gemeente Den Haag en de Tweede Kamer.

Waarom de schol en niet de koolvis?

Wordt het schol of koolvis? Is het nieuwe servies, dat het oude moet vervangen, wel milieuvriendelijk geglazuurd? Het zijn relevante vragen voor het Restaurantbedrijf en de Afdeling Inkoop van de Stafdienst FEZ. Duurzaamheid is voor de Tweede Kamerorganisatie méér dan een populair thema. Dit jaar is 20 procent van de door het Restaurantbedrijf verwerkte producten biologisch geteeld. Dat percentage stijgt de komende jaren. Bij gelijke kwaliteit krijgt de schol dus de voorkeur boven de koolvis. Omdat voor de schol uit de Noordzee veel minder vervuilende zeemijlen hoeven te worden afgelegd dan voor de koolvis uit de zee bij Alaska.

150 jaar perstribune

Het Binnenhof is het passende decor voor de fotosessie die op 1 september wordt georganiseerd voor parlementaire journalisten en Kamerleden. Zo vieren zij het 150-jarige bestaan van de perstribune in de Tweede Kamer.

Schrijfkamer vernieuwd

Ooit stonden hier tijdens de plenaire debatten in de Oude Zaal Kamerleden te schrijven achter lessenaars. Nu wordt de Schrijfkamer gebruikt voor vergaderingen, recepties, diners etc. Architect Askon Eden krijgt van de Facilitaire Dienst de opdracht voor vernieuwing van de ruimte. Als de verbouwing in mei klaar is, heeft de Schrijfkamer weer allure gekregen.

Hockey en voetbal

Ambtenaren en fractiemedewerkers treffen elkaar regelmatig op een sportveld of bij hardlooptwedstrijden. Het hockeyteam Binnenhof XI neemt deel aan de bedrijfshockeycompetitie in de regio. Sinds september 2009 vertegenwoordigt een voetbalteam de Tweede Kamer in de Netwerk Cup, een interdepartementale voetbalcompetitie.

Talent naar de Top

Vertegenwoordigers van vijf Hoge Colleges van Staat zetten op 26 mei 2009 hun handtekening onder het Charter 'Talent naar de Top'. De Griffier van de Tweede Kamer is een van hen. Samen geven zij een duidelijk signaal af. Wie het Charter ondertekent, geeft aan beleid te willen ontwikkelen om vrouwelijk talent te ontwikkelen en te behouden voor de eigen organisatie. Een ambtelijke werkgroep komt eind 2009 met voorstellen voor een plan van aanpak, inclusief beleidsmaatregelen en streefcijfers.

Hoofdstuk

5

Een kwestie van goed nabuurschap

De Tweede Kamerorganisatie is op het Binnenhof en in de directe omgeving de grootste organisatie. Dan is het alleen maar een kwestie van goed nabuurschap als de grootste de kleineren helpt. Zo levert de Tweede Kamer een aantal diensten aan derden. Zonder dat daarmee grote geldstromen zijn gemoeid, wordt de efficiency bevorderd. Ook passen deze werkzaamheden voor derden in het streven van de Tweede Kamer om de samenwerking te bevorderen.

Als er brand is

Niemand wil eraan denken, dat er iets zou kunnen gebeuren met de collectie van het Mauritshuis. Bij brand of inbraak komt er dan ook direct een alarmmelding binnen bij de Beveiligingsdienst van de Tweede Kamer. Deze zorgt voor een adequate alarmopvolging. Eenzelfde afspraak is gemaakt met Nieuwspoord. Bij gebruik van de noodknop levert de Beveiligingsdienst daar snelle burenhulp.

Deze dienst brengt het goede nabuurschap ook in de praktijk voor de Eerste Kamer, het ministerie van Algemene Zaken en het kantoor dat de Raad van State nog heeft op het Binnenhof. Verder werkt de Beveiligingsdienst samen met alle Binnenhofbewoners op het gebied van de bedrijfshulpverlening en als leerbedrijf.

Een paar handen extra

De Facilitaire Dienst levert allerlei hand- en spandiensten aan de Binnenhofbewoners. Bij het ophalen van het afval van de Tweede Kamer neemt de dienst dat van de Eerste Kamer en de Ridderzaal mee. Maar ook zorgt hij voor de inrichting van de Schrijfkamer als de Raad van State eenmaal per week daar komt lunchen. En wanneer op woensdag de boerenmarkt wordt gehouden op de Hofweg, vlak bij het Binnenhof, zorgt de Facilitaire Dienst voor de elektriciteitsaansluiting van de standhouders.

Over perspassen en de rode loper

De Stafdienst Voorlichting van de Tweede Kamer verzorgt gedeeltelijk de perspassen die journalisten toegang bieden tot de Eerste Kamer. Deze dienst heeft bij bijeenkomsten van de Staten-Generaal een leidende taak in de persvoorlichting. Wanneer de Eerste Kamer hoge gasten verwacht of activiteiten organiseert waarbij beide Kamervoorzitters aanwezig zijn, adviseert en ondersteunt het Bureau Protocol van de Tweede Kamer de Eerste Kamer bij de ontvangst van gasten. Indien gepast gaat de rode loper uit.

Samen sterk

Ook op verschillende andere terreinen levert de ambtelijke ondersteuning van de Tweede Kamer diensten aan de Eerste Kamer. De Stafdienst P&O assisteert de collega's van de Eerste Kamer bij de verwerking van de salarissen. Wanneer de Eerste Kamer vergadert, zorgt de Dienst Verslag en Redactie voor de geredigeerde verslagen. Het Centraal Informatiepunt van de Tweede Kamer werkt samen met de collega's van de Eerste Kamer. En op het gebied van de jongereneducatie slaan de Dienst Communicatie van de Tweede Kamer en de Eerste Kamer de handen ineen bij de doorontwikkeling van het lespakket Derde Kamer voor basisscholen. Wanneer Eerste Kamerleden een parlementaire assemblee willen bezoeken, ondersteunt de Griffie IB hen inhoudelijk, logistiek en administratief. De Dienst Automatisering heeft het technisch beheer en het onderhoud in handen van de computers van de Eerste Kamer.

Hoofdstuk

6

De Tweede Kamer als werkgever

Een bewegende organisatie kan alleen gezond blijven wanneer de verschillende onderdelen goed op elkaar zijn ingespeeld. Alleen dan kunnen diensten en mensen optimale ondersteuning bieden.

‘Preventie is belangrijk.

Wij pakken dit integraal aan.’

Louwrens van Slooten, hoofd Stafdienst P&O

De gesprekscyclus: nog even wennen

Om de dialoog tussen werknemer en direct leidinggevende te verbeteren, heeft de Stafdienst P&O de gesprekscyclus geïntroduceerd. Dit jaar zijn (bijna) alle diensten zover dat zij ermee kunnen gaan werken. Medewerkers en leidinggevenden volgen een speciale training in gespreksvaardigheden.

De gesprekscyclus bestaat uit twee functioneringsgesprekken per jaar. Daarin praten de direct leidinggevende en de medewerker samen over het functioneren. Dat gebeurt aan de hand van functieomschrijving, competentieprofiel, jaarplan, opleidingsplan en organisatie doelstellingen.

De gesprekscyclus moet de dialoog tussen leidinggevende en medewerker in het algemeen bevorderen. In de praktijk is het toch nog wennen om de mogelijkheden van de gesprekscyclus optimaal te benutten: om meetbare resultaten te vragen, bindende afspraken te maken en positieve feedback te geven. De Stafdienst P&O houdt de regie over het verdere gewenningsproces.

Nieuwe arbeidsvoorwaarden

De nieuwe arbeidsvoorwaarden die op 29 juni zijn ingegaan, maken een einde aan een scheefgroei in honorering. Sinds 2003 bestaat binnen de Tweede Kamerorganisatie de Inconveniëntenregeling. Medewerkers met een vergadergebonden functie ontvangen een toelage bovenop het salaris. Maar uit een evaluatie in 2007 bleek dat niet altijd duidelijk was wie er recht op hadden en ook dat medewerkers de toelage behielden terwijl zij geen vergadergebonden functie meer hadden.

De nieuwe arbeidsvoorwaarden maken een einde aan de onduidelijkheid. Het managementteam heeft een lijst vastgesteld met vergadergebonden functies. Alleen mensen met zo'n functie ontvangen nog deze toelage. Voor medewerkers die per 1 november 2009 hun Kamertoelage kwijtraken, wordt een vijfjarige afbouwregeling in het leven geroepen.

Tot 2003 werden alle Kamerambtenaren één schaal hoger gehonoreerd dan de ambtenaar in het algemeen. De achterliggende gedachte daarbij is, dat op Kamerambtenaren een relatief zwaarder beroep werd gedaan en dat in het verleden de waardering van de functie anders dan elders bij het Rijk tot stand kwam. In 2003 werd de Kamerschaal afgeschaft. Alleen zij die hem al hadden, behielden hem. In de praktijk betekent dit, dat mensen die hetzelfde werk doen verschillend worden beloond. De nieuwe arbeidsvoorwaarden bepalen dat medewerkers die na 2003 in dienst zijn gekomen alsnog in aanmerking kunnen komen voor een toelage op Kamerschaalniveau. De direct leidinggevende beoordeelt dat op grond van hun functioneren.

Accent op preventie

Een organisatie die voortdurend in beweging is, zorgt ervoor dat haar medewerkers goed in hun vel zitten en op een plek in de organisatie functioneren die bij hen past. Nadat de Stafdienst P&O het ziekteverzuim met succes naar beneden heeft gebracht, verschuift het accent naar preventie. Voorkomen van klachten en ziekten dringen het ziekteverzuim en voortijdige uitval verder terug.

Kamerambtenaren kunnen al enige tijd gebruikmaken van onder meer stoelmassage en korting krijgen op een fitnessabonnement. In 2010 onderzoekt de Stafdienst wat de verdere mogelijkheden zijn. Twee zaken krijgen zeker een plaats: de preventieve medische onderzoeken en de bevordering van een goede werksfeer. De eerste moeten ervoor zorgen, dat medewerkers vanaf 50 jaar niet te zwaar worden belast. Het bevorderen van de goede werksfeer moet een gezamenlijk product zijn van de inspanningen van P&O, leidinggevendenden en medewerkers.

De gezondheidsdag op 5 november is de aftrap voor het nieuwe beleid. Nadat de Voorzitter de dag heeft geopend, doen Kamerbewoners mee aan activiteiten en workshops van de ArboUnie, Bedrijfsmassage Plus en het Trimbos-instituut. Ook hebben onder meer de Hartstichting en STIVORO stands ingericht. De dag is een succes. Veel medewerkers doen enthousiast mee. Louwrens van Slooten, hoofd van de stafdienst: 'Preventie is belangrijk. Wij pakken dit integraal aan. Tegelijkertijd is een gezonde levensstijl natuurlijk de eigen verantwoordelijkheid van de medewerkers.'

Tweede Kamer is ook leerbedrijf

De Beveiligingsdienst van de Tweede Kamer ontvangt op 12 februari de trofee 'Beste leerbedrijf van Nederland' en is daarmee de beste van 200.000 aangesloten leerbedrijven. Elk jaar neemt de Beveiligingsdienst 15 tot 20 stagiairs aan van roc-scholen in de regio. De dienst let bij de keuze vooral op juiste attitude van de aankomende stagiairs. Met de dagelijkse een-op-een-begeleiding binnen de Tweede Kamer is succes gegarandeerd. Verder wordt er een baangarantie gegeven, bij beveiligingsbedrijven binnen de Tweede Kamer of daarbuiten.

Ook het Restaurantbedrijf treedt op als leerbedrijf. Dit jaar werken vijf leerlingen in de keuken en de bediening. Elke leerling is gekoppeld aan een leermeester. Medewerkers die leermeester zijn, hebben daarvoor een aparte opleiding gevolgd. De leerlingen komen van verschillende roc-opleidingen. In principe uit heel Nederland, maar meestal wordt gekozen voor leerlingen uit de regio, in verband met avonddienst en reisafstand. Beide diensten kiezen voor de positie als leerbedrijf vanuit het idee van maatschappelijk verantwoord ondernemen. De Tweede Kamer wil ook op die manier investeren in mensen.

‘Wij maken het parlementaire proces zo transparant mogelijk.’

Gert-Jan Lodder, hoofd Dienst Informatievoorziening

Diverse reorganisaties

Dienst Automatisering

Klantgericht en proactief. Dat is het adagium van de gereorganiseerde Dienst Automatisering. Dat betekent urgente knelpunten snel aanpakken. De laatste oude werkplekken zijn vervangen. Er is een nieuwe proxyserver gekomen voor het internetverkeer, een nieuwe versie van Internet Explorer. En er is een nieuwe versie van de Kamerlaptop uitgegeven.

Om Kamerbewoners optimaal te kunnen ondersteunen, is daarnaast gewerkt aan een nieuwe organisatie en structuur van de dienst. De inspanningen worden beloond. Tijdens de Raming in de zomer zijn er complimenten voor de dienst.

Directeur Informatiseringsbeleid Peter Branger daarover: ‘Ik vond het fantastisch. Veel mensen hebben een grote inspanning geleverd om de Dienst Automatisering op een hoger peil te brengen.’

Lees het hele interview met Peter Branger op pagina 20

Dienst Informatievoorziening

De ambtelijke ondersteuning moet snel inspelen op vragen en wensen van Kamerleden, fractiemedewerkers en collega-ambtenaren. Dat geldt ook voor de gereorganiseerde Dienst Informatievoorziening. Deze voorziet Kamerleden en ambtenaren van (digitale) dossiers over alle mogelijke onderwerpen en beantwoordt al hun vragen via het Centraal Informatiepunt. De vraag van de gebruikers hangt af van het parlementaire proces en de agenda van de Tweede Kamer. Het is de kunst om uit het grote aanbod van informatie snel en accuraat de juiste keuze te maken en toegankelijk te presenteren. Een nieuwe structuur en nieuwe afdelingen maken de organisatie van de Dienst Informatievoorziening flexibeler en klantgerichter. Gert-Jan Lodder, hoofd Dienst Informatievoorziening: 'Slimme technieken invoeren, integratie van informatiebestanden en -systemen en een betere ontsluiting. We maken het parlementaire proces zo transparant mogelijk.' Ook de Dienst Communicatie en de Stafdienst P&O ronden dit jaar hun reorganisatie af.

Uitbesteding schoonmaak

Het uitbesteden van taken die niet tot de kernactiviteiten horen, is in het bedrijfsleven gewoon. De Tweede Kamer blijft daarin terughoudend. In 2009 is begonnen met de uitbesteding van de schoonmaak. De betrokkenen kijken met een tevreden gevoel terug op het uitbestedingsproces. En Henk Bakker, directeur Bedrijfsvoering, Financiën en Personeel & Organisatie, heeft een belofte waargemaakt: 'Belangrijk is, dat bij de uitbesteding van de schoonmaak niemand gedwongen de deur is uitgegaan.'

Lees het hele interview met Henk Bakker op pagina 30

Andere manier van werken

Bij de Stafdienst FEZ ontstaat de nieuwe sector Financiële Bedrijfsvoering en Beheer. Daarin gaan de afdelingen Financiële Zaken en Administratieve Organisatie en Interne Controle samen. De Stafdienst FEZ kiest voor een andere manier van werken. Zij digitaliseert zoveel mogelijk processen, waarbij kennisverbreding, klantgerichtheid, integratie en transparantie de steekwoorden zijn.

‘Als het nodig is kunnen we bijsturen.’

Steven Oostlander, hoofd Stafdienst FEZ

Managementrapportages

Voor de Stafdienst FEZ kent een jaar drie ijkpunten: het jaarplan, de jaarrekening en de Raming. De stafdienst is tevreden over elk van deze drie punten. De samenwerking met de diensten verloopt goed. De jaarplannen zien er goed uit en zijn zonder grote wijzigingen vastgesteld door het Managementteam. Ook de behandeling van de Raming is goed verlopen.

Drie keer per jaar levert de Stafdienst FEZ een managementrapportage. Daarmee de vinger aan de pols houdend. Steven Oostlander, hoofd Stafdienst FEZ: ‘Wij weten in mei al of de uitvoering van de jaarplannen op koers ligt. Als het nodig is, kunnen we dan nog bijsturen.’

Van Aanvraag tot Betalen

De digitalisering van het inkoopproces van de Tweede Kamer is in gang gezet. Na de invoering van het project ‘Van Aanvraag tot Betalen’, is de afdeling Inkoop minder tijd kwijt aan standaardwerk en kan zij veel meer aandacht geven aan strategisch inkopen en het bundelen van inkoopprocessen. De Stafdienst FEZ kiest voor een gefaseerde uitrol per dienst. Het project wordt pas in gebruik genomen als de verantwoordelijken bij de stafdienst zeker weten dat het systeem goed werkt.

Ondernemingsraad: het nieuwe denken

Voor de Ondernemingsraad is 2009 een jaar van zelfreflectie. In maart trekken drie leden zich terug, enkele maanden nadat de raad hen welkom heeft geheten. De Ondernemingsraad probeert via een zogenoemde prikbordprocedure versneld nieuwe leden te vinden. Tegen deze procedure wordt bezwaar gemaakt. Dit leidt tot een proces van zelfreflectie. OR-voorzitter Wim Jansen: 'In plaats van voor een elfkoppige OR hebben we gekozen voor een zevenkoppige raad die ad hoc expertise inhuurt.' De reacties uit de achterban maken duidelijk dat deze de nieuwe koers van de Ondernemingsraad waardeert. In het nieuwe denken van de Ondernemingsraad past ook een minder formele werk- en vergaderwijze. Deze andere aanpak leidt tot een betere relatie tussen de raad en het Managementteam. Wim Jansen: 'Op deze manier ontstaat er een heel ander soort medezeggenschap, met betere inzichten als gevolg.' Na elke overlegvergadering geeft de Ondernemingsraad een nieuwsbrief uit om de betrokkenheid bij de achterban te vergroten.

‘Een ander soort medezeggenschap, met betere inzichten’

Wim Jansen, voorzitter Ondernemingsraad

Begroting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Art. nr. Artikelomschrijving	Begroot	Uitgaven
2 Uitgaven t.b.v. leden en oud-leden Tweede Kamer		
2.1 Schadeloosstelling Kamerleden	23.887.000	22.927.493
2.2 Pensioenen en wachtgeld en oud-Kamerleden	9.590.000	8.621.853
3 Wetgeving en controle Tweede Kamer		
3.1 Apparaatsuitgaven	63.202.000	64.918.110
3.2 Onderzoeksbudget	1.090.000	755.045
3.3 Drukwerk	2.889.000	3.075.021
3.4 Fractiekosten	21.560.000	22.186.125
3.5 Uitzending Kamerleden	430.000	302.557
4 Wetgeving en controle Eerste Kamer en Tweede Kamer		
4.3 Interparlementaire betrekkingen	1.560.000	1.193.742
Totaal	124.208.000	123.979.945